

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 5. април 2012. године

Бројеви предмета: 122/09 М. С; 157/09 Радивоје РАДИСАВЉЕВИЋ; 184/09 Оливера ЧУПИЋ; 192/09 Богољуб ШМИГИЋ; 193/09 Милијана ВУКСАНОВИЋ; 202/09 Милорад ПЕЈЧИНОВИЋ; 204/09 Милан ПЕТРОВИЋ; 337/09 Винка ПОПОВИЋ; 347/09 Предраг МИРИЋ; 348/09 Зоран ЉУШИЋ; 66/10 Слободан ПИЛИШЕР

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 5. априла 2012. године, уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ

г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменуте жалбе, уложене сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, обављеног такође и електронским путем, у складу са правилом 13 § 2 свог Пословника, одлучила је како следи:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба М. С. (предмет бр. 122/09) уложена је 23. априла 2009. и уписана је 30. априла 2009; жалба г. Радивоја Радисављевића (предмет бр. 157/09) уложена је 10. априла 2009. и уписана је 30. априла 2009; жалба гђе Оливере Чупић (предмет бр. 184/09) уложена је и уписана 30. априла 2009; жалба г. Богољуба Шмигића (предмет бр. 192/09) уложена је 9. априла 2009. и уписана је 30. априла 2009; жалба гђе Милијане Вуксановић (предмет бр. 193/09) уложена је 14. априла 2009. и уписана је 30. априла 2009; жалбе г. Милорада Пејчиновића (предмет бр. 202/09) и

г. Милана Петровића (предмет бр. 204/09) уложене су 8. априла 2009. и уписане су 30. априла 2009; жалба гђе Винке Поповић (337/09) уложена је 10. априла 2009. и уписана је 14. децембра 2009; жалба г. Предрага Мирића (347/09) уложена је и уписана 15. децембра 2009; жалба г. Зорана Љушића (348/09) уложена је 23. априла 2009. и уписана је 30. априла 2009, и жалба г. Слободана Пилишера (66/10) уложена је 1. априла 2010. и уписана је 14. априла 2010. године.

2. Жалилац г Пилишер преминуо је марта 2012. године. Дана 4. априла 2012, гђа Снежана Пилишер, његова удовица, обавестила је Комисију о својој намери да настави са поступком жалбе. Из практичних разлога, Комисија ће наставити да именује г. Слободана Пилишера као жалиоца, иако то својство сада припада гђи Снежани Пилишер.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

3. Жалиоци су бивши становници Косова, са тренутним пребивалиштем на територији Србије, осим г. Пејчиновића и г. Петровића, који и даље живе на Косову. Сви жалиоци су били власници некретнина на Косову. Тамо су живели до 1999. године, када су, изузев г. Пејчиновића и г. Петровића, напустили Косово. Касније су сазнали да је њихова имовина оштећена или уништена у другој половини 1999. године.
4. Жалиоци М. С, г. Пејчиновић и г. Мирић поднели су надлежним судовима захтеве у којима траже надокнаду штете нанете њиховој имовини, а који су управљени против УНМИК-а, КФОР-а, привремених институција самоуправе на Косову (ПИС) и релевантних општина. Остали жалиоци су своје захтеве управили само против релевантних општина и ПИС-а. Сви захтеви су били уложени 2004. године.
5. До краја 2008. године, судови нису контактирали жалиоце нити су заказана саслушања.
6. Током 2004. године, судовима на Косову је поднето око 17.000 захтева за надокнаду штете, већином од стране етничких Срба који су 1999. године напустили своје домове на Косову због непријатељске агресије, и чија је имовина касније била оштећена или уништена. Са циљем да задовоље законски петогодишњи лимит за предају грађанских захтева за надокнаду штете, ови жалиоци су поднели своје захтеве у отприлике исто време током 2004. године. Захтеви су били управљени против УНМИК-а, КФОР-а, ПИС-а и релевантне општине (видети Саветодавна комисија за људска права (у даљем тексту: ХРАП), *Милогорић и остали*, предмети бр. 38/08, 58/08, 61/08, 63/08 и 69/08, мишљење од 24. марта 2010, § 1; за правну основу по којој су жалиоци засновали своје захтеве видети исто мишљење, § 5).
7. У вези са овим предметима, директор Одељења правде (ОП) при УНМИК-у је 26. августа 2004. године послао писмо председницима свих општинских и окружних судова као и председнику Врховног суда Косова. У том писму, директор ОП-а је поменуо да је поднето „преко 14.000“ таквих захтева. Указао је на „проблеме које ће судови имати због тако великог прилива захтева“ и замолио је да „се не заказују [такви] предмети док не будемо заједно одлучили како најбоље да их решимо“ (за пуни текст писма видети мишљење о предмету *Милогорић и остали*, наведеном у § 6 изнад, при § 6).

8. ОП је 15. новембра 2005. године упутио обавештење судовима да почну рад на захтевима у вези са штетом коју су нанела идентификована физичка лица, као и у вези са штетом учињеном након октобра 2000. године, имајући у виду да „препреке ефикасном решавању ових случајева“ више нису постојале. Захтеви који се тичу догађаја пре октобра 2000. године, нису обухваћени овим писмом.
9. Дана 28. септембра 2008. године, Директор ОП-а упутио је савет судовима да би случајеве који нису били заказани по захтеву од 26. августа 2004. године требало сада да обраде.
10. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.
11. Околности појединих предмета у разматрању приказани су у анексу ове одлуке.

III. ЖАЛБЕ

12. Жалиоци заправо тврде да су релевантни судови обуставили поступак поводом њихових захтева за одштету њихове уништене имовине и да, као резултат, овај поступак није решен у догледно време, чиме је дошло до повреде члана 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП). Они тврде да је из истог разлога њихово право на ефикасни правни лек сходно члану 13 ЕКЉП такође нарушено.
13. Жалиоци се даље жале на чињеницу да је, уништењем њихове имовине и одбијањем надлежних судова да реше њихове захтеве за надокнаду штете, нарушено њихово право на имовину (члан 1 Протокола бр. 1 према ЕКЉП).

IV. СПАЈАЊЕ ЖАЛБИ

14. Комисија одлучује, сходно правилу 20 свог Пословника, да споји жалбе о којима је реч.

V. ПРИМЕНА ПРАВИЛА 29BIS ПОСЛОВНИКА КОМИСИЈЕ

15. Комисија даље бележи да жалбе о којима је реч покрећу, у суштини, иста питања која су већ покренута - између осталог, у наведеним предметима бр. 38/08, *Милогорић*, 58/08, *Живаљевић*, 61/08, *Гојковић*, 63/08, *Ђукић* и 69/08, *Богићевић*, који су већ разматрани од стране Комисије. Штавише, на основу предмета чини се да се не покреће ново питање прихватљивости у односу на ове предмете. Стога, у складу са правилу 29 bis свог Пословника, Комисија налази да није неопходно да проследи жалбе УНМИК-у и да може да изврши процену прихватљивости жалби без претходно наведеног.

VI. ПРАВО

16. Пре него што почне да разматра меритуме предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмете, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права.

Наводно кршење чланова 6 § 1 и 13 ЕКЉП

17. Комисија је мишљења да, будући да жалиоци указују на кршење чланова 6 § 1 и 13 ЕКЉП, они у ствари подносе две жалбе (видети: приступ усвојен, између осталог, у случају *Милогорић*, бр. 38/08, одлука ХРАП од 22. маја 2009. године; упоредити: случај *Аћимовић против Хрватске*, бр. 48776/99, одлука Европског суда за људска права (ЕСЉП) од 30. маја 2000; случај *Кутић против Хрватске*, бр. 48778/99, одлука ЕСЉП од 11. јула 2000). Са једне стране, они се жале поводом чињенице да, услед обустављања поступка у надлежним судовима, нису били у могућности да добију одлуку у вези са својим захтевима за одштету уништене имовине. Комисија је мишљења да ова жалба може да покрене питање права жалилаца на приступ суду сходно члану 6 § 1 ЕКЉП као и њихово право на ефикасни правни лек сходно члану 13 ЕКЉП. Са друге стране, они се жале на дужину поступка пред надлежним судовима, с обзиром на чињеницу да је поступак започет 2004. године и да од тада њихови захтеви нису разматрани. Ова жалба може да покрене питање њиховог права на правосудну одлуку у разумном временском року, у смислу члана 6 § 1 ЕКЉП.
18. Комисија је мишљења да жалбе сходно члановима 6 § 1 и 13 ЕКЉП покрећу озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да ове жалбе нису очигледно неосноване у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 (видети између осталог случај *Милогорић*, предмет ХРАП наведен у § 17 изнад, при § 18).
19. Нису установљени други разлози на основу којих би ове жалбе биле проглашене неприхватљивим.

Наводно кршење члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП

20. Сви жалиоци се жале на кршење њиховог права на имовину (члан 1 Протокола бр. 1). Они се уопштено жале поводом чињенице да је њихова имовина оштећена или уништена током друге половине 1999. године, као и због пропуста надлежних судова са реше њихове захтеве за одштету.
21. Комисија подсећа да, сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има надлежност једино над „жалбама које се односе на наводна кршења људских права до којих је дошло 23. априла 2005. године или касније или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су поменуте чињенице проузроковале континуирано кршење људских права“. Оштећење и уништење имовине су тренутни чинови који не проузрокују континуирано кршење (видети одлуку у случају *Лајовић*, ХРАП, бр. 09/08, од 16. јула 2008., § 7). Следи да овај део жалби лежи ван оквира правне надлежности Комисије *ratione temporis*.
22. У погледу жалбе да због обуставе поступка инициране од стране ОП-а жалиоци нису толико дуго били у могућности да добију надокнаду штете, Комисија

напомиње да се, уколико се поступак пред судом разматра са становишта права на имовину, овај поступак не може одвојити од радњи на којима се заснивају захтеви пред судовима. Или, у облику позитивне изјаве, како је то Европски суд за људска права учинио у складу са својом правном надлежношћу под ЕКЉП:

„... временска правна надлежност Суда треба да се утврди у односу на чињенице које узрокују наводни конфликт. Због накнадне немогућности да се правним леком реши, овај конфликт је немогуће вратити под оквире временске правне надлежности Суда“ (ЕСЉП (Велико веће), *Блечич против Хрватске*, бр. 59532/00, пресуда од 8. марта 2006, § 77, ЕКЉП, 2006-III).

23. Следи да овај део жалби такође лежи ван оквира правне надлежности Комисије *ratione temporis* (видети, између осталог, ХРАП, *Гојковић*, бр. 63/08, одлука од 4. јуна 2009, §§ 24-25).

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- ПРОГЛАШАВА ПРИХВАТЉИВИМ ЖАЛБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРАВО ПРИСТУПА СУДУ И ПРАВО НА ЕФИКАСАН ПРАВНИ ЛЕК (ЧЛАНОВИ 6 § 1 И 13 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА) И ПРАВО НА ПРАВОСУДНУ ОДЛУКУ У РАЗУМНОМ РОКУ (ЧЛАН 6 § 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА);

- ПРОГЛАШАВА НЕПРИХВАТЉИВИМ ОСТАТАК ЖАЛБИ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући

Прилог

Предмет бр. 122/09, М. С.

1. Жалилац је бивши становник Косова, са тренутним пребивалиштем на територији Србије.
2. Он је власник стана који се налази у општини Качаник, где је живео до 1999. године. Открио је да му је имовина узурпирана и оштећена када ју је прегледао мало пре јула 2004. године. Он тврди да је његова имовина узурпирана током друге половине 1999. године.
3. Дана 7. јула 2004. године, жалилац је поднео тужбу за одштету Општинском суду у Качанику против Општине Качаник, ПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а, путем које тражи надокнаду за своју уништenu имовину. Он тражи 11.600 евра као одштету за нанету штету.
4. До краја 2008. године, Општински суд није контактирао жалиоца нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 157/09, Радивоје РАДИСАВЉЕВИЋ

5. Жалилац је бивши становник Косова, са тренутним пребивалиштем на територији Србије.
6. Жалилац је сувласник стамбене куће, помоћних зграда, пољопривредног земљишта, стоке, воћњака и шуме који се налазе у општини Подујево, где је живео до априла 1999. године. Децембра 2003. године, пријатељи су га обавестили да му је имовина уништена током друге половине 1999. године.
7. Дана 8. јуна 2004. године жалилац је поднео тужбу за одштету Општинском суду у Подујеву против Општине Подујево и ПИС-а, путем које тражи надокнаду за своју уништenu имовину. Он тражи 755.000 евра као одштету за нанету штету.
8. До краја 2008. године, Општински суд није контактирао жалиоца нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 184/09, Оливера ЧУПИЋ

9. Жалилац је бивша становница Косова, са тренутним пребивалиштем на територији Србије.
10. Жалилац је власница стана који се налази у Општини Пећ, где је живела са својом породицом до 1999. године. Године 2003, обавештена је да јој је имовина опљачкана и узурпирана.
11. Дана 26. маја 2004. године, жалилац је поднела тужбу за одштету Општинском суду у Пећи против Општине Пећ и ПИС-а, путем које тражи надокнаду за своју уништenu имовину. Она тражи 20.000 евра као одштету за нанету штету.
12. До краја 2008. године, Општински суд није контактирао жалиоца нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 192/09, Богољуб ШМИГИЋ

13. Жалилац је бивши становник Косова, са тренутним пребивалиштем на територији Србије.
14. Жалилац је сувласник стамбене куће, помоћних зграда, воћњака, шуме и земљишног поседа који се налазе у општини Србица, где је живео са својом породицом до јуна 1999. године. Године 2000, пријатељи су га обавестили да му је имовина уништена током друге половине 1999. године.
15. Дана 20. маја 2004. године, брат жалиоца је поднео тужбу за одштету Општинском суду у Србици против Општине Србица и ПИС-а, путем које тражи надокнаду за своју уништену имовину. Он тражи 500.000 евра као одштету за нанету штету.
16. До краја 2008. године, Општински суд није контактирао жалиоцевог брата нити је заказано саслушање.
17. Године 2011, жалиочев брат је преминуо и жалилац је наставио да заступа остале сувласнике у вези са тужбом.

Предмет бр. 193/09, Милијана ВУКСАНОВИЋ

18. Жалилац је бивша становница Косова, са тренутним пребивалиштем на територији Србије.
19. Жалилац је сувласница две стамбене куће, помоћних зграда, воћњака, аутомобила и земљишног поседа који се налазе у општини Пећ, где је живела са својом породицом до јуна 1999. године. Године 2003, обавештена је да јој је имовина уништена током друге половине 1999. године.
20. Дана 13. децембра 2004. године, жалиочева мајка је поднела тужбу за одштету Општинском суду у Пећи против Општине Пећ и ПИС-а, путем које тражи надокнаду за своју уништену имовину. Жалиочева мајка тражи 170.000 евра као одштету за нанету штету.
21. До краја 2008. године, Општински суд није контактирао подносиоца захтева ни жалиоца нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 202/09, Милорад ПЕЈЧИНОВИЋ

22. Жалилац је становник Косова са тренутним пребивалиштем на Косову.
23. Жалилац је власник стамбених кућа, помоћних зграда и земљишног поседа који се налазе у општини Пећ, где је живео са својом породицом до јуна 1999. године. Године 2003, обавештен је да му је имовина уништена у другој половини 1999. године.
24. Дана 29. јуна 2004. године, жалилац је поднео тужбу за одштету Општинском суду у Пећи против Општине Пећ, ПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а, путем које тражи надокнаду за своју уништену имовину. Он тражи 324.958 евра као одштету за нанету штету.

25. До краја 2008. године, Општински суд није контактирао жалиоца нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 204/09, Милан ПЕТРОВИЋ

26. Жалилац је становник Косова са тренутним пребивалиштем на Косову.

27. Жалилац је власник стамбене куће и стана који се налазе у општини Призрен, где је живео до јуна 1999. године. Сазнао је да му је имовина уништена током друге половине 1999. године.

28. Дана 9. јуна 2004. године, жалилац је поднео тужбу за одштету Општинском суду у Призрену против Општине Призрен и ПИС-а, путем које тражи надокнаду за своју уништену имовину. Он тражи 69.120 евра као одштету за нанету штету.

29. До краја 2008. године, Општински суд није контактирао жалиоца нити је заказано саслушање.

Предмет бр. 337/09, Винка ПОПОВИЋ

30. Жалилац је бивша становница Косова, са тренутним пребивалиштем на територији Србије.

31. Жалилац је власница стана у општини Пећ, где је живела са својом породицом до јуна 1999. године. Године 2003, обавештена је да јој је имовина узурпирана у другој половини 1999. године.

32. Дана 1. децембра 2004. године, жалилац је поднела тужбу за одштету Општинском суду у Пећи против Општине Пећ и ПИС-а, путем које тражи надокнаду за крађу вредних предмета из стана и узурпацију своје имовине. Она тражи 27.000 евра као одштету за нанету штету.

33. До краја 2008. године, Општински суд није контактирао жалиоца нити је заказано саслушање.

Предмет 347/09, Предраг МИРИЋ

34. Жалилац је бивши становник Косова, са тренутним пребивалиштем на територији Србије.

35. Жалилац је власник стамбене куће и још једног објекта који се користи у пословне сврхе, који се налазе у општини Приштина, где је живео са својом породицом до јуна 1999. године. Од комшија је сазнао да му је имовина узурпирана у другој половини 1999. године.

36. Дана 2. августа 2004. године, жалилац је поднео тужбу за одштету Општинском суду у Приштини против Општине Приштина, ПИС-а, УНМИК-а и КФОР-а, путем које тражи надокнаду за узурпацију своје имовине и физичко оштећење које му је наводно учињено од стране чланова ОВК. Он тражи 1.500.000 евра као одштету за нанету штету.

37. До краја 2008. године, Општински судови нису контактирали жалиоца нити су заказана саслушања.

Предмет бр. 348/09, Зоран ЉУШИЋ

38. Жалилац је бивши становник Косова, са тренутним пребивалиштем на територији Србије.
39. Он је власник стамбене куће и земљишног поседа који се налазе у општини Исток, где је живео до 1999. године. Сазнао је да му је имовина уништена у другој половини 1999. године.
40. Дана 25. маја 2004. године, жалилац је поднео тужбу за одштету Општинском суду у Истоку против Општине Исток и ПИС-а, путем које тражи надокнаду за своју уништену имовину. Он тражи 200.000 евра као одштету за нанету штету.
41. До краја 2008. године, Општински судови нису контактирали жалиоца нити су заказана саслушања.

Предмет бр. 66/10, Слободан ПИЛИШЕР

42. Жалилац је био бивши становник Косова који је живео у Србији до своје смрти, марта 2012. године. Гђа Снежана Пилишер, његова удовица, обавестила је Комисију о својој намери да настави са поступком жалбе.
43. Жалилац је био власник стана који се налази у општини Приштина, где је живео са својом породицом до јуна 1999. године. Године 2000, обавештен је да је целокупна покретна имовина у његовом стану однета у другој половини 1999. године.
44. Дана 29. маја 2004. године, жалилац је поднео тужбу за одштету Општинском суду у Приштини против Општине Приштина и ПИС-а, путем које тражи надокнаду за своју уништену имовину. Он тражи 43.950 евра као одштету за нанету штету.
45. До краја 2008. године, Општински суд није контактирао жалиоца нити је заказано саслушање.